N. 24.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 24. Marca V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG VS. 13 Marca. Zostaią Szefami regimentów: Czernihowskiego dragonii Półkownik Panczulidzew; leibkiryssyerów J.J.M. Półkownik Łaskin; Permskiego muszkietyerów Półkownik Garnault: Azowskiego muszkietyerów Półkownik Gotowcow; Nowo Ingermanlandzkiego muszkietyerów Półkownik Okrato; Włodzimirskiego muszkietyerów Półkownik Bernardos; 25 strzelców Półkownik Zyłko; 8 strzelców Półkownik Biełokopytow. Dystyngwuiący się w bitwie d. 20 listopada przeciwko woyskom Francuzkim otrzymali rangę wyższą: Porucznik Winiarski, Chorąży Buxhewden.

Zelezińska komora celna będzie przeniesioną do Omska. Nowhorodzkim Gubernatorem cywilnym został aktualny stanu Konsyliarz X. Uchtomski. Były przy zmarłym Kanclerzu państwa Graffie Worońcowie Postnikow otrzymał rangę Konsyliarza stanu. Podolskiego sądu głównego Prezydentami wyznaczeni, w departamencie 1 Sagatowski, w 2 Grocholski.

Miasto Mohilew w Podolskiey Gubernii nad rzeką Dniestrem leżące w dobrach Kammerhera Potockiego na skarb wziętych, ze wszystkiemi onego mieszkańcami, to iest kupcami, mieszczanami, włościanami, wzięte w dozor skarbowy, nazywać się ma miastem skarbowém; włościanie w niém osiadli przeydą do stanu mieszczan; inni obywatele w dzisieyszym ich stanie zostawieni, płacić będą podatek zwyczayny.

J. J. M. będąc uwiadomiony, że rządy Gubernskie poddanych skarbowych sprawę maiących, tylko przez gazetę wzywać zwykły dla wysłuchania i podpisania extraktów, według porządku przepisanego; rozkazał, ażeby zachowuiąc ten porządek, nadto ieszcze poddanym skarbowym mieszkaiącym w Guberniach, gdzie sądzą się ich sprawy, donoszono o tém w ich siedzibach przez niższe sądy ziemskie.

Policmeyster Petersburgski Półkownik Aniczkow otrzymał w 9 letnią arendę bez płacenia kwarty, Starostwo Hubskie w Gubernii Mińskiey. GL. Maliutin kommendant leibgwardyi Izmayłowskiey odebrał naywyższy reskrypt, w którym J. J. M. oświadcza onemu ukontentowanie, za odwagę okazaną d. 20 listopada w bitwie z Francuzami pod Austerlitz; G. artylleryi, Senatorowi Korsakow oświadczono ukontentowanie, że górniczy korpus kadecki pod iego dozorem, w czasie krótkim znaczny postępek uczynił.

Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi Witebskiemu mieszczaninowi Ellewiczowi, który prosił, ażeby uskuteczniono wyrok byłego Połockiego sumiennego sądu, o nieporządném opisaniu i przedaży towarów iego przez Półkownika Munnicha za pretensyą wexlową. Ta sprawa przez zniesienie sądu sumiennego nie była ukończona; więc dekret wykonany być nie może; lecz ieśli chce Ellewicz, może sądzić się z Munnichem według porządku prawnego w sądach zwyczaynych albo przez sąd sumienny.

Byłych woysk Polskich Porucznikowi Wiszniewskiemu, który prosił, ażeby nie czekaiąc kolei sądzono sprawę iego w 5 departamencie Senatu z Hałką; prozba nie przyięta.

Chorążemu Dubieńskiemu, który prosił o uwolnienie iego od sądu, do którego został oddany za niesprawiedliwą skargę podaną przeciw Mieżowemu departamentowi Senatu, prozba nie przyięta.

Wdowie Krystynie Buczyńskiey skarżącey się na 3 departament Senatu, o niesprawiedliwe osądzenie sprawy iey z Lenkiewiczową, i proszącey, ażeby dzieło przeyrzane było w zebraniu powszechném: J. J. M. znayduiąc wyrok Senatu z prawem zgodny, nie przyioł prozby.

CHARKOW 20 stycznia. Imperatorski Uniwersytet d. 17 obchodził uroczyście doroczną pamiątkę otwarcia swoiego. Po nabożeństwie rannem, gdy zaproszeni goście zeszli się do sali wielkiey, Rektor Uniwersytetu Ryżski, Professorowie, Umlauf, Schnaubert, Stoykowicz, czytali rozprawę o literaturze Rossyiskiey, Niemieckiey, Łacińskiey, o Chemii i Fizyce. Professor Muzyki Witkowski, dał koncert. Zatém Sekretarz doniosł publiczności o nowo wybranych przez Uniwersytet i sprowadzonych z zagranicy Professorach, iakoteż o przyięciu za członki tytularne Graffów Koczubeia i Bezborodki fundatora Gimnazyum wyższych nauk w Nieżynie. 50 osob uczących się w tuteyszém Collegium Duchowném, zaczeło uczęszczać do Uniwersytetu na nauki naturalne i lekarskie. W Klassie sposobiącey młodź do słuchania nauk w Uniwersytecie dawanych, liczba uczniów znacznie urosła.

W tym roku pierwszym Uniwersytet przez deputowanych Professorów otworzył Gimnazyum w Ekaterinosławiu, Czerkasku, Charkowie, i potrzebnemi nauczycielami opatrzył; iakoteż szkoły Kurskie, Orłowskie, Woroneżskie, Odeskie gimnazyum kupieckie; plan i etat gimnazyum przyszłego w Nieżynie wygotował. Nadto ieszcze w Gubernii Charkowskiey otworzył szkołę w Boguduchowie; w Półtawskiey Dekańską kosztem Graffa Koczubeia utrzymywaną; Czepurowską kosztem stanu konsyliarzowey Czepiney; w ziemi Dońskiey Machiczyńską kosztem GM. Kurnakowa; w Czernihowskiey Sośnic a kosztem Porucznika Daszewskiego; w teyże Gubernii Kupczycką kosztem Nadworney konsyliarzowey Tinkowey. Nakoniec Uniwersytet starał się opatrzyć wszystkie szkoły wydziału swego potrzebnemi księgami; między innemi Retorykę napisaną przez Rektora swego Ryżskiego, które dzieło iest uznane za naydoskonalsze w Rossyiskim ięzyku. W tymże r. Uniwersytet wysyłał Proffesorów Szumlańskiego i Gize do Gubernii Półtawskiey nad rzekę Orelę, dla doświadczenia i opisania wod mineralnych; dzieło ich wkrótce drukiem ogłosi dla użytku powszechnego. Professor Gize uwiadomiony przez Słobodzko Ukraińskiego Gubernatora czynił ieszcze doświadczenia wielorakie z wodami mineralnemi w drugich mieyscach, szukał węgli kamiennych i torfu, które znayduią się w iego Gubernii.

AUSTRYA.

WIEDEN 12 Marca. Obywatele Królestwa Węgierskiego nie ustaią w gorliwości swoiey; ta owszem wzrastać zdaie się i zapalać w miarę powiększaiącey się potrzeby obywatelow Austryi i Morawii. Pochwały głośno dane iednym od rządu, wielu innych zachęciły do naśladowania pięknych przykładów ludzkości. Dzisiay Franciszek 2 donieść kazał i ogłosić po całey Monarchii, że Kapituła Raab na poratowanie nieszczęśliwych ofiarowała 8 t. zł. ryń. Kapituła Gran 10 t, Kapituła Groswardein 10 t. Kapituła Wesprim 10 t. Kapituła Agram 2 t. Kapituła Czakowarsk 1000. Kapituła Rezenau 1000, Graf Almazy 10 t. Kollonicz 5 t. Pineryi 1000. Baizath 3 t. Alvinzy 1000; miasto Komorra, Graf Sauer, Biskup Fischer, wdowa Zichy, Comitat Zatmar, Comitat Torontal, miasto Oedenburg, Kapituła 5 Kościołów, Graf Bathiany, Kapituła Erlau, po 10, 20, i więcey t. zł. ryń. tysiące miar zboża rozmaitego, wiele bydła, owiec, koni, ofiaruią nieszczęśliwym. Imiona obywatelów i materyi ktorzy mnieysze dary przesłali, długo byłoby wypisywać; napełnione są onemi całe karty gazet naszych; pieniądze które złożyli, zboże, bydło, konie, wyniosą zapewne milliony; poratowanych zobowiążą do wdzięczności, następnym czasom zostawią przykład, iak obywatele iedney Monarchii nawzaiem w przygodach siebie cieszyć i wspierać powinni. Ten postępek Węgrzynów tém iest szlachetnieyszy, że w r. 1805, iak wiadomo, kray cały chociaż urodzayny, dla pory dżdżystey nie miał żniwa pięknego i obfitego, iakie w drugich latach bywaią.

D. 1 Marca woysko Francuzkie opuściło Lintz stołeczne miasto Austryi wyższey i całą prowincyą, ustępuiąc według umowy do Braunau i Bawaryi. Kto dawniey znał te okolice, łatwo dziś różnicę postrzeże; 4 miesięczny ciężar poniesiony w utrzymaniu nieprzyiacioł, czuią, i długo czuć będą mieszkańce. Wprawdzie kommissya stanów i znacznieysi obywatele łożąc wszystko co mieli na sprowadzenie żywności w czasach smutnych, słodzili gorycz, porządek i bezpieczeństwo zachowali; iednak kray wyniszczony lat kilku potrzebuie, ażeby mógł powrócić do stanu przeszłego. Miłość, wierność, przywiązanie do Monarchy i oyczyzny nie odstąpiło nigdy Austryaków. Lintz w szczególności wiele iest obowiązany milicyi mieyskiey, która na rozkaz kommendanta, iak w Wiedniu, stanowszy pod bronią, pomagała załodze nieprzyiacielskiey porządek utrzymywać. Uznał wielkość tey ofiary G. Hedouville; przetoż oddalaiąc się do oyczyzny, listownie uwielbił pracę Officyerów tey milicyi, uprzeymie dziękuiąc, iż nie oszczędzali siebie w dopełnieniu przyiętych obowiązków.

D. 6 regiment Austryacki Neugebauer wkroczył do Lintz na załogę, i z radością od obywatelów był przyięty. D. 4 woyska Francuzkie ustąpiły z Goricyi i Triestu. Wprzód nieco Graf Bissingen Kommisarz imieniem Franciszka 2 obioł Saltzburg, po oddaleniu się Marszałka Ney z dywizyą iego do Bawaryi.

W r. 1805 przyięto do głównego szpitalu w naszey stolicy chorych męszczyzn 7531, kobiet 6847; pierwszych umarło 1200, drugich 1100. W drugich szpitalach mnieyszych ogółem było chorych blizko 30 t. z tych umarło tylko tysiąc.

Proiekt budowania twierdz ogromnych w Ens, Villach, Bruck, pochwalony od Arcy X. Karola, wkrótce ma przyiść do skutku. Seym Ratisboński po wielkieynocy roztrząsać będzie odmiany wprowadzone do Rzeszy, lub nastąpić maiące, na które zezwalaiąc Franciszek 2 w Presburgu, przy zamianie ratyfikacyi, iak wiadomo, kazał oświadczyć Ministrowi Talleyrand, że to bynaymniey nie krępuie woli Stanów, które o losie własnym radzić maią niezaprzeczone prawo.

TURCYA.

BELGRAD 27 lutego. Serwianie pod przewodnictwem Czernego nowe zwycięztwo odnieśli nad Turkami; mieysce utarczki niewiadome, dzień i okoliczności; rzecz podobno stać się musiała niedaleko Nissy. Zwycięzca między wielo ieńcami poymał Baszę Sephi, sług iego; oboz cały poszedł na rabunek. Jeniec na okup ofiarował kies 300, co czyni 75 t. piastrów. Lecz naczelnik Chrześcian nie przyimuiąc summy, kazał go zaprowadzić do Semendryi. Przegrana bynaymniy nie trwoży Bośniaków; owszem z większą usilnością lud gotuie się do następuiącey wyprawy na Serwią. W całey prowincyi ogłoszono rozkaz Selima 3 grożący karą śmierci, ieśliby kto z Muzułmanów śmiał przedawać rokoszanom proch, broń, ołów, inne potrzeby i ammunicye woienne.

Jest pogłoska, że 2 inne bitwy przegrali Ottomanie. Pod Leszowcami nad rzeką Drina, Bośniacy po 3 kroć uderzali na Serwianów; odparci zawsze z klęską, 2 t. naymężnieyszych stracić mieli. W drugiey stronie woysko Mentenegrinów opasało i szturmem wzięło Nowe miasto po długim odporze, którym rozgniewany zwycięzca wpadłszy do murów, nikomu iuż nie przebaczył; 3 t. Ottomanów trupem legły. Dotąd iednak Montenegrinowie nie byli widziani w obozach Czernego. Ten dywizyą Serwianów posłał do Topani; co widząc Turcy, schronili się do Nissy. Wylew nadzwyczayny rzek, mianowicie Sawy, nie dozwala Hołowaczowi szturmować twierdzę Sabacz. Czerni działa na wyspie Porecs zdobyte sprowadził pod mury Belgradu.

BRYTANNIA W.

LONDYN 7 Marca. Według rachunku przez Admiralicyą ogłoszonego, Francuzi od d. 17 Maia r. 1803, w którym zaczeliśmy woynę, do 31 grudnia r. 1805 utracili ogółem 14 okrętów lin. 13 fregat 35 korsarskich statków; na których dział znaleziono 2146. Przydawszy do tey liczby okręta Hiszpańskie i Batawskie, łatwo wnieść można, iak wielka iest zdobycz Anglików, osłabienie nieprzyiacioł, przewaga Brytannii W. na morzu. Z Francuzkich statków utonęło 8 okrętów lin. 2 fregaty, 4 korsarzów z 649 armat. 9 fregat 15 korsarzów z 584 arm. wzięto do służby naszey; inne okręta, fregaty, korsarze stoią w portach naprawy czekaiąc. Połączeni razem nieprzyiaciele nasi, chlubić się nie mogą z równey zdobyczy.

Izba niższa oddaiąc sprawiedliwość karności, męztwu, doświadczeniu półków Niemieckiemi zwanych, które G. Don i Catchart znacznie powiększyli w Hannowerze, pozwoliła rządowi liczbę tego żołnierza do 16 t. doprowadzić.

Prawdziwa była wiadomość, że Ministrowie skrócić pragneli cierpienie Anglików będących w niewoli Francuzkiey, tych naybardziey, którzy bawiąc się w kraiach nieprzyiacielskich podczas pokoiu, po zerwaniu onego przytrzymani byli. Tym końcem iedynie pozwolono Officyerowi okrętu Adm. Villeneuve iechać do Paryża. Powrócił, iakeśmy donieśli, i przyniosł odpowiedź Adm. Decrés, że rząd Francuzki zgadza się na zamianę obu stronom pożądaną, pod tym iednak warunkiem, ażeby Anglia wszystkich ogółem ieńców uwolniła, iak z swoiey strony uczyni Napoleon, nie według dawnego zwyczaiu oddaiąc głowę za głowę, lecz wszystkich ogólnie bez względu na liczbę mnieyszą lub większą. Ministrowie nasi przyiąć nie mogli tego warunku; według iednych, mamy Francuzow poymanych 17 t. gdy nieprzyiaciel wszystkich Anglików woyskowych i cywilnych, iakim bądź sposobem zatrzymanych, u siebie nie liczy nad 7 t. Zdaniem drugich liczba ieńców Francuzkich ma się do Angielskich iak 5 do 3. Cokolwiek iest, zamiana skutku nie wzięła.

W pierwiastkach panowania Jerzego 3, było w Anglii Parów Katolików 6, którzy dla religii zasiadać w Parlamencie nie mogli. Pierwszy z nich X. Norfolck Marszałek W. Królestwa gdy umarł, a syn starszy Surrey tytułów oycowskich dziedzic, przyioł religią panuiącą, pierwszym z Parów Katolickich został Graf Shrewsbury. Ten niedawno był u Foxa, przekładaiąc gorliwie sprawę Katolików Angielskich i Irlandzkich. Odpowiedział w duchu tolerancyi Minister; i nakoniec Graf zgodzić się musiał, że czas dzisieyszy sposobny nie iest do czynienia odmian w Angielskich prawach i konstytucyi; którą prawdę miały sobie gruntownie przełożoną zgromadzenia Irlandzkie, iuż zatrudniaiące się pisaniem prozb do tronu i Parlamentu o nadanie swobod obywatelskich.

Niżeli przyidzie czas szczęśliwszy, dziś Irlandczykowie z tego przynaymniey cieszyć się powinni, że im rząd Angielski chce zaufać. Od początku domowych rozruchów w tém Królestwie r. 1797, żyli pod Marsowém prawem; które corocznie odżywiał Parlament w Londynie. Już ta rzecz wprowadzona być miała do Parów i izby niższey, ponieważ upływał za d. kilka czas zamierzony; gdy Fox i drudzy Ministrowie postanowili o tém wzmianki nie czynić.

Ponieważ Adm. Collingwood nie ma potomków płci mezkiey, przeto Parlament za radą Ministra Grenville postanowił, ażeby pensya 2 t. FS. iemu naznaczona, po śmierci zasłużonego oyca spadła na 2 córki iego, w równych częściach prawem dożywocia. Tenże Grenville przyiaciel i krewny zmarłego Pitta, wszystkich sług iego przygarnoł do siebie, i nie wkładaiąc żadnego obowiązku, pensyą opatrzył.

Naypewnieyszy dowod wzrostu kraiowey pomyślności iest rosnący dochod bez podwyższenia podatku. W Anglii samey podatek woienny r. 1804 przyniosł 11 mill. 419 FS. w r. 17805 tenże uczynił 13 mill. 192 t. FS. Stałe podatki r. 1804 wynosiły 26 mill. 148 t. FS. te same w r. 1805 26 mill. 790 t. FS. którego rachunku od przeszłych Ministrów podanego Parlamentowi, rzetelność uznali i ogłosili ich następcy.

Wczora z Reprezentantów ieden pytał się w izbie niższey, iak rychło ukazane będą proiekta nowe, których celem iest przygotowanie skuteczney obrony Królestwa od nieprzyiacielskich naiazdów. Odpowiedział Windham, że dzieło nayważnieyszey wagi być musi długo roztrząsane i doyrzale; rada Królewska i Ministrowie dotąd nie postanowili o tém nic pewnego, wybieraiąc z wielu podanych środków naydzielnieysze. Słychać tymczasem, że proiekt samego Windhama nie znalazł większości głosów.

To samo rozumieć trzeba o proiektach skarbowych. Mówiono wiele o podwyższeniu podatków. Ministrowie dzieło trudnieysze przedsięwzieli. Oświadczył Kanclerz Petty, że Brytański lud płacił dotąd, ile mógł naywięcey; nie chce iuż rząd czerpać w skarbach nieprzebranych przemysłu, handlu, mianowicie zaś gorliwości i patryotyzmu Angielskiego; owszem rozumie, że dzisieysze podatki wystarczą obficie potrzebom wszelkim, byleby roztropnie i słusznie użyte były. Dla tych względów Ministrowie, każdy w swoim departamencie, wglądaią pilnie, ieśli do nich z czasem nie wkradły się iakie

bezprawia? czyli niepodobno wprowadzić oszczędność zbawienną? zmnieyszyć liczbę darów i pensyi, urzędów mniey potrzebnych, i kosztownych? Naybardziey zaś uwagę ich zciągnęły departamenta morski i woienny, iako naywięcey kosztuiące. Już widzą, że trzymaiąc się nieodmiennie zapowiedzianey oszczędności, bez względu na przyiaźń, związki, osoby, narod Angielski nie czyniąc większych ofiar, nie składaiąc nowych podatków, utrzymywać może woysko niż dotąd licznieysze i lepiey opatrzone, ogromnieyszą flottę; bez naruszenia wiary publiczney, zaciągania długów, które iuż dochodzą 700 mill. FS, bez uszczerbku kredytu publicznego; nie tykaiąc się nawet kassy dług umarzaiącey, dzieło Pitta chwalebne.

Łatwo pomyślić, iak wielką i powszechną ciekawość w narodzie wzbudziły te obietnice, z iaką niecierpliwością obywatele i Parlament czekaią ukazania proiektów ściągaiących się do urządzenia skarbu, woyska, Flotty. Do ułożenia których porządnego ponieważ Ministrowie czasu potrzebuią, Minister woienny przełożył izbie niższey, ażeby ieszcze 2 miesięczny żołd wyznaczyła dla woysk morskich i lądowych. Zgodzono się bez trudności na wszystko w przekonaniu, że za 2 miesiące rzecz będzie skończona.

W tymże przeciągu ma być ogłoszona rada woyskowa, która z X. d' Yorck zatrudniać się powinna obroną kraiu na lądzie. Prezydentem oney bez wątpienia naznaczony iest Lord Hutchinson; w liczbie Konsyliarzów G. Moore. Sidney Smith z Falmouth pod żagle wyszedł, prowadząc małą eskadrę do morza śrzodziemn. Lord S. Vincent ieszcze bawi w Plymouth, lecz wkrótce pośpiesza do Brestu; zkąd 3 i 4 eskadry nieprzyiacielskie wybiegły niepostrzeżone, korzystaiąc z mgły grubey i wiatrów burzliwych. O żadney podziśdzień wiadomości pewney rząd nie ma; milczą ieszcze Admirałowie nasi w pogoń wysłani, Strachan, Warren, Thornborough.

Sam tylko Duckworth napisał z wysp Antilskich, że tam stanowszy, ieszcze nie słyszał o przybyciu Francuzów. Powiadaią iednak Amerykańscy żeglarze, że widzieli 8 okrętów do Indyi zachodn. płynących; lecz powieści takie są zawodne. Nasza eskadra pod Martiniką długo krążyła wyglądaiąc okrętu lin. nieprzyiaciół, który z 3 fregatami był spodziewany; te zaś o niebezpieczeństwie przestrzeżone poszły snadź w drugą stronę.

Z Madras iest wiadomość, że Holcar w r. prz. zwyciężony, upadły prawie, potrafił zebrać liczne woysko, z którém gdy groził osadom naszym, zastępca Cornwallisa Barlow, z Bengalu i Coromandelu znaczne posiłki wysłał G. Lake do Agry; na którego mieyscu ma być naywyższym kommendantem woysk Angielskich na wschodzie G. Baird, skoro podbiwszy zupełnie przygórek dobrey nadziei, będzie mógł pośpieszyć do Calcutty. Adm. Hartsinck od lat 3 nieczynny, przed końcem r. 1805 wyszedłszy pod żagle z Batawii, krążyć zacził w odnodze Bengalskiey, szukaiąc zdobyczy; lecz rozruch i nieukontentowanie, które powstały między ludem morskim, przymusiły wodza opuścić nasze osady, i powracać do Batawii.

Lord Holland synowiec Foxa ma wkrótce wyiechać na poselstwo do Wiednia. Kompania Indyiska pamiętna zasług zmarłego Cornwallisa, synowi iego podarunek ofiarowała wynoszący 12 t. FS.

D. 26 lutego odprawiło się w całym narodzie uroczyste nabożeństwo, na uproszenie Pana zastępów, ażeby nam w sprawiedliwey woynie błogosławić raczył, a Króla i Królestwo zachować. Napełniali świątynie obrządku swoiego Anglikanie, Katolicy, Kwakrowie, Methodistowie, ludzie wszelkiego wyznania; w kaplicy posła Portugalskiego widzieliśmy Graffa d' Artois i wielu posłów zagranicznych.

Rada miasta Londynu na ostatniém posiedzeniu, nakoniec uchwaliła większością głosów, postawić w Guildhal wspaniały monument Pittowi. Tymczasem wybiliśmy iuż medal na pamiątkę iego; z iedney strony iest wyobrażenie Ministra z napisem wiadomym, że nie sobie żył lecz oyczyźnie; z drugiey Brytannia W. płacze nad monumentem nieodżałowanego syna; z grobowca wychodzą słowa, które Pitt wymówił ostatnie: o moia oyczyzno! O czasy.

Słychać, że dzieło zamiany ieńców nie upadło na zawsze bez powrótu; maią być użytemi z Angielskiey strony do ułatwienia zachodzących trudności, Adair, i Withworth.

Z Ameryki północney nic ieszcze pewnego. Więcey niż wątpliwe są odgłosy o wypowiedzianey nam woynie i Hiszpanom. To pewna, co uważaią pisma nasze, że duch nieukontentowania i niechęci ogarnoł Stany ziednoczone.

Na wyspach cukrowych panuią choroby zaraźliwe. Niedawno ztamtąd przybyły statek kupiecki, stracił w przeprawie lud cały, 2 osoby wyiowszy; kwarantannę ścisłą dziś odprawuie. Choroby wspomnione naybardziey dotykaią regimenta nowo przysłane z Anglii na załogę; rząd kazał wybrać kilkanaście batalionów, i przesłać na zmocnienie oney.

Lordowi Catchart i innym wodzom Ministrowie oświadczyli ukontentowanie, iż odprowadzili z Hannoweru woysko świeżym zaciągiem bardzo znacznie pomnożone.

Donieśliśmy dawniey o powrócie z Berlina Lorda Harrowby. Koniec negocyacyi iego obiaśni nota którą Minister Pruski Hardenberg podał d. 22 grudnia.

Na uwagi mnie podane od posła Brytannii W. względem bezpieczeństwa woysk Angielskich w Niemczech północnych, mam honor odpowiadać. Znaiomy iest stan dzisieyszych interessów, nie tayny pokóy między Austryą i Francyą; lecz ponieważ niewiadomo, iak ta z Pruskiém państwem czynić zamyśla, ostrożnemi być przystoi. Armie naybitnieysze, nie zawsze zwycięztwa spodziewać się powinny. Nie iest naszym interessem, ażebyśmy byli wystawieni na niebezpieczeństwo, gdy ciężar cały na kray spaść może. Król pragnąc przywrócić powszechny i trwały pokóy, życzył, ażeby iego pośrednictwo Francya przyięła. Napoleon d. 28 listopada zgadzaiąc się na to, powiedział Graffowi Haugwitz, że to może nastąpić pod 2 warunkami; 1. ieżeli Angielskie woyska nie wtargną do Hollandyi, ustępuiąc z Niemiec północnych; 2. ieżeli garnizonowi twierdzy Hameln będzie dany kray okoliczny, z któregoby żywność dostarczoną być mogła.

Król niechciał tych warunków przyimować; poźniey odmieniły się okoliczności; można iuż było zgodzić się na wszystko, z warunkiem iedynym, ażeby woyska Francuzkie do Niemiec północnych nie wkraczały. Zwłaszcza, że tym sposobem zyskiwalismy ieokolwiek czasu, i można było przygotować się do obrony. Wysłany GM. Pfuhl do Napoleona; Haugwitz odebrał instrukcye nowe. Oświadczył Fryderyk 3, że powrót woysk Francuzkich do Hannoweru poczyta za woynę sobie zapowiedzianą. Dziś z rozkazu iego oświadczam, iż gdyby woyska Angielskie były w złey przygodzie, Król im zaręcza bezpieczeństwo, i wolność zasłonienia się woyskiém Pruskiém w kraiach naszych, pod 2 iednak warunkami.

1. Anglicy mogą stanąć woyskiem Fryderyka 3 zasłonieni, ieśli podczas negocyacyi terazn. kroków nieprzyiacielskich nie zagaią na granicach Hollandyi. Jeśliby Francuzi na Prusaków uderzyli, Anglicy nam pomagać będą. Król iuż wysłał do Westfalii woysko liczne, przedsięwziął inne środki obronne. Niech więc Lord Harrowby rychley ostrzeże Lorda Catchart, naywyższego kommendanta, ażeby się stosował do wspomnionego układu, i umówił się z G. Kalkreuth.

Co zaś należy do opatrywania żywnością twierdzy Hameln, rozumiemy, że postąpienie Francuzom okolicznego kraiu wiele przykrości sprawić może dla poddanych Hannowerskich, i do sporu dać przyczynę woyskom stron przeciwnych. Lepiey więc będzie, gdy Elektorat potrzeby wszelkie dostarczać zechce garnizonowi. G. Barbou obowiązany iest wszystko przełożyć wyznaczonym urzędnikom, i zachować się w zupełney spokoyności. Tym końcem wysłany iest do Hameln Adjutant Feld Marszałka Moellendorf Krusemark, dla zrobienia i uskutecznienia przyszłey umowy.

Zostaie mi nakoniec prosić w tey nocie, Lorda Harrowby, com iuż przekładał ustnie, ażeby skłonić się chciał do tey umowy, i był pewnym, że woyska Angielskie mieć będą zupełne bezpieczeństwo, skoro podany przezemnie proiekt przyidzie do skutku. Król Pruski obowiązkowi na siebie przyiętemu zadość uczyni. Gdyby iednak Francuzi broń w tych stronach pierwsi podnieść mieli, kierunek woyny przyszłey iednemu lepiey będzie poruczony; z wodzów naystarszy otrzyma naywyższą kommendę. G. Kalkreuth zostanie wyniesionym na ten stopień, nie tylko z wyższego względu, aleteż iako maiący zręczność użycia przyzwoitych środków ten, który stał od nieprzyiaciela naybliżey.

RZESZA NIEMIECKA.

FRANKFORT 12 Marca. Biegały odgłosy, że dla

obecności woysk Francuzkich, blizko następuiący iarmark wielkonocny będzie wstrzymany i zawieszony w mieście naszém. Zatrwożony Magistrat udał się do Marszałka Augereau, który oświadczył, że garnizon Francuzki obywatelom przeszkadzać nie ma do szukania zysków, i przyrzekł zalecić żołnierzowi zachowanie ścisłey karności. Tak więc uspokoieni w boiaźni, gotuiemy się odzyskać w cząstce przynaymniey szkodę niedawno poniesioną w opłacie kontrybucyi 4 millionów franków.

D. wczorayszego Augereau odebrał gońca z Paryża i nowe rozkazy; postrzegliśmy natychmiast obrót nadzwyczayny w woysku iego. Dziś ogłoszono, że Francuzi d. 15 nas opuszczaiąc póydą za Ren do granic swoich. W krótce ściągać tu będą dywizye, które iść miały ku Westfalii; sam tylko G. Dupont swoią ma zaprowadzić do Dusseldorf, i Xięstwo Berg osadzi, którego los ieszcze niewiadomy. Dziś rano 4 t. iazdy Francuzkiey ciągneło przez mury nasze; zostać mieli w mieście czas nieiaki; lecz na przełożenie Magistratu wszystkim daley postąpić kazano.

AUSZPURG 10 Marca. Jak tylko Bawarski kommisarz Wiedman przyioł cywilną dzierżawę miasta naszego w d. 3, i odebrał przysięgę obywatelów na imie pana nowego; niemieszkaiąc główna kwatera woysk Francuzkich, które są w Niemczech, ztąd do Ulm przeniesioną została; za nią wkrótce nastąpiły szpitale obozowe, tak dalece że po długiém cierpieniu oddychać zaczynamy. Były kommendant garnizonu G. René z pomienionym Kommisarzem udał się do Gunzburga i mieysc innych w Cyrkule Sswabskim, które traktat Presburgski dał Maxymilianowi 1, i wszystkie podał iemu w dzierżawę. Co iest dowodem, że Francuzi nie długo myślą bawić w tey stronie. Dziś w całém mieście po wszystkich kościołach odprawiliśmy nabożeństwo uroczyste błagaiąc Naywyższego, ażeby nowemu rzędowi błogosławił. Elektor Trewirski iako Biskup Auszpurga był w katedrze obecny.

HANAU 13 Marca. Francuzkie woyska nagle zewsząd ruszyły zmierzaiąc ku Renowi. Augereau Frankfort opuszcza, Lefevre Aschaffenburg, inni wodzowie naszą okolicę; na ich mieysce przychodzą nowe dywizye z Szwabii, Bawaryi, Frankonii. G. Clarke iako pośrednik spory zachodzące między rządem Wurtembergskim i Badeńskim ułożył w Cyrkule Szwabskim, wytknoł granice, kray Brisgau podzielił, i w dzierżawę podawszy mieysca każdemu należne według Presburgskiego traktatu, ograniczył.

MANHEIM 16 Marca, Główna kwatera armii Francuzkiey z Ulm w krótce przechodzi do brzegów Renu. Dywizyi swoiey część znaczną Marszałek Soult wysłał do Włoch; tamże ma pośpieszyć z Strasburga półowa grenadyerów Oudinot. Do Istryi i Dalmacyi posłano tylko połki Francuzkie G. Marmont. Z Neufchatel wiadomość odbieramy, że według umowy z Francyą zawartey, Król Pruski ten kray ustąpił; niema pewności, czyli będzie wcielony do Francyi, albo do Szwaycarów. Obywatele których tu naywięcey iest zabawnych rękodziełem, otrzymaią wolny handel w sąsiedzkich prowincyach. Elektor Badeński rozkazał zaciągnąć nowy regiment piechoty, którego Szefem wyznaczony iest syn 16 letni z powtórnego małżeństwa Leopold. Wszystkie dywizye Francuzkie z Niemiec powracaiące d. 28 Marca Ren przechodzić zaczną. Chorych, którzy są ieszcze słabemi, na mieyscu zostawić kazał Berthier. Lucchesini powracaiąc z Berlina do Paryża, zawczora iechał przez Frankfort. Dziś do miasta naszego przyprowadzono 6 dragonów Wurtembergskich, którzy wkroczywszy do Badeńskich dzierżaw; przytrzymani zostali; wymówili się niewiadomością, i wolność odzyskali. O marszu dywizyi Bernadotte i Mortier nie słychać; powiadaią Francuzi, że ci wodzowie stać ieszcze będą 3 miesiące w Bawaryi i Frankonii z 50 t. żołnierza, dopóki nie będą uskutecznione umowy zawarte z Panami Rzeskiemi, co w 3 miesiącach ma nastąpić. Wnuk i następca Elektora Badeńskiego obiera mieszkanie w murach naszych. Interes o pocztę z X. Thurn Taxis ukończony.

HANNOWER 14 Marca. Mówią, że garnizon Francuzki za kilka d. twierdzę Hameln oddawszy woysku Pruskiemu, wyciąga do Hollandyi. G. Barbou wczesne przygotowania czyniąc do blizkiey podróży, przedaie wszystkie zapasy i magazyny, których przewoz być mógł trudny i kosztowny. Potwierdzenia potrzebuie wiadomość druga, że mocą umowy między domem Bruńświckim i Brandeburgskim zawartey, panuiący X. Bruńświcki ustępuiąc oyczyste dzierżawy Brunswick i Wolfembuttel, przyimie rząd kraiu Westfalskiego, który leży między rzekami Ems i Weser.

WŁOCHY.

FLORENCYA 20 lutego. G. Neapolitański Damas utrzymuie się, zgromadziwszy znaczną liczbę ludu zbroynego, w obronném stanowisku Lago Negro, do utwierdzenia którego natura i kunszt woienny równie pomogły. Ruszył w te strony z armią Massena. Niektóre regimenta Neapolitańskie do Sycylii przewieść kazano. Rząd Włoski rozkazał wielu urzędnikom, za radą znacznieyszych kupców Weneckich, Mediolańskich &c. napisać pewne prawidła do rozeznania, ieśli towary do kraiu wchodzące nie są Angielskie, których przywoz pod surowemi karami iest zabroniony.

BATAWSKA. RP.

HAGA 7 Marca. Mieliśmy nadzieię, że podwyższaiąc podatek, z drugiey strony zmnieyszaiąc rozchody, porządek stały mieć będziemy w skarbie RP. Już wysokie stany znalazły, że dochodu RP. mieć może 55 mill. zł. holl. nie zaciągaiąc długów. Gdy rząd niespodzianie miał oświadczyć, że wydatek w r. 1806 wyniesie 78 mill. Ten odgłos trwoży obywatelów; czekaią troskliwie obiaśnienia wątpliwości; ieśli będzie prawda, co mówią, skarb zaciągnie długu 23 mill. albo też podatki podwyższy, które iednak iuż przyszły do naywyższego stopnia, nie bez ucisku powszechnego.

Potwierdziła się wiadomość niepomyślna o straconym przygórku dobrey nadziei. Rząd nasz głośno uwielbia Gubernatora Janssens, który nie rozpaczaiąc w złym razie, do kapitulacyi z nieprzyiacielem nie chciał przystępować. Nie mógł obronić wprawdzie batteryi i twierdz rozległych, nie maiąc w garnizonie nad 1200 regularnego żołnierza; lecz ustępuiąc w głąb kraiu, może uzbroić mieszkańców, napadać Anglików, i nakoniec przyłożyć się do odzyskania osady, ieżeli w rzeczy samey, iak nieprzyiaciel powiada, eskadra z Brestu wysłana odsiecz przyniesie. Schimmelpenninck wszystkiego spodziewać się każe Batawom po doznaney odwadze, przezorności, patryotyzmie Gubernatora, który piastuiąc urzędy rozmaite, w każdym dobrze zasłużył się oyczyźnie.

Adm. Verhuel dotąd bawi w Paryżu, zkąd częste przesyła rozkazy do morskiego departamentu, ażebyśmy przyśpieszali budowlę, naprawę, uzbroienie woiennych i przewozowych okrętów. Podobnym sposobem w Anvers pracuią Francuzi. Ustąpił z miasta liczny garnizon, wprowadzony gdy było niebezpieczeństwo przy końcu r. 1805 nowey woyny. Mieysce żołnierza zastępuią maytkowie, cieśle, inni rzemieślnicy; wrócono iuż do portu kilkaset galerników natenczas oddalonych.

Pogłoska iest, że Pensyonarz Schimmelpenninck nie maiąc nadziei odzyskania zdrowia, naybardziey osłabionego wzroku, zamyśla urząd swóy złożyć. Kto będzie następcą, niewiadomo. Słychać, że mocą nowych układów z dworem Berlińskim, granice RP. od wschodu maią być rozszerzone do rzek Ems i Lippe, z drugiey strony od południa ściśnione po Ren i Mozę.

Konsul Amerykański w Amsterdamie Bourne urzędownie zaprzeczył pogłosce u nas powszechney, że Stany Ziednoczone woynę podnieść zamyślaią przeciwko Brytannii W, albo iuż ią ogłosiły.

AMSTERDAM 11 Marca. Pisma Paryzkie mieszcząc wiadomość odebraną z Londynu o stracie przygórka dobrey nadziei, drugą przydały, że od 15 iuż miesięcy G. Kapitan wyspy Francuzkiey Decaen, znaiąc ważność osady naszey, i niebezpieczeństwo, w którém znaydować się mogła, gdyby woyska i flotty Angielskie do niey przybyły, ofiarował nieraz Gubernatorowi Janssens, przysłać na zmocnienie załogi 2 t. żołnierza Francuzkiego; lecz ofiara przyięta nie była z niewiadomych przyczyn. Te same pisma uważyły, że Adm. Hartsinck maiąc 4 okręta lin. Batawskie w Indyi wschodniey, przez lat 3 ciągle stoiąc w Batawii, nie wychylił się z portu, nie krążył po morzu, żadney Anglikom szkody nie uczynił.

Rząd Duński mocą zawartey umowy z Mocarstwami, których poddani żegluią na morzu Baltyckiém, ogłosił, że odtąd wszystkie okręta przechodzące Sund, Belt wielki i mnieyszy, do żadnego portu przyimowane nie będą, dopóki onych kommendanci nie ukażą zaświadczenia Duńskich kommisarzów o kwarantannie odprawioney, do czego 3 mieysca są wyznaczone, Helsingoer, Nyborg, Fredericia. Powszechne bezpieczeństwo tę ostrożność wskazało.

w WILNIE w DRUKARNI XX. PIAROW ROKU 1806 DNIA 24 MARCA SOBOTA